

Met de **nieuwe kengetallen** Better Life Efficiëntie en Better Life Gezondheid maakt CRV de stierkeuze voor de veehouder een stuk eenvoudiger.

Gericht fokken op gezonde, efficiënte koe

CRV introduceert twee nieuwe praktische kengetallen voor stieren, die het voor de veehouder eenvoudiger maken gericht te fokken op een efficiëntere en gezondere koe. Dat levert economisch voordeel en een makkelijker te managen veestapel (zie *kader*). De nieuwe kengetallen Better Life Efficiëntie en Better Life Gezondheid worden na de volgende indexdraai in december op de CRV-stierenkaart vermeld.

Het economisch voordeel uit efficiëntere koeien die meer melk uit een gelijke hoeveelheid energie geven, berekent CRV op €250 per koe. De hoogte van dit bedrag hangt af van drie factoren. Ten eerste is de koe een dochter van een stier die +5 procent voor Better Life Efficiëntie heeft. Tevens is gerekend met een prijs van 20 cent per kilo droge stof (ruwvoer en krachtvoer). Tot slot heeft deze koe een levensproductie van 30.000 kilo bij

afvoer. Voor een stier met +5 procent voor het kengetal Better Life Gezondheid berekent CRV een positieve bijdrage van €70 per koe per jaar.

Kengetal efficiëntie

Het kengetal Better Life Efficiëntie wordt uitgedrukt in procenten. Daarvoor is bewust gekozen, omdat zo het effect praktisch is af te lezen. Bovendien lijkt het anders te veel op een standaard fokwaarde, en dat is het niet. Het is een verzameld kengetal waarin fokwaarden en eigenschappen als basis zijn gebruikt. De belangrijkste elementen zijn melkproductie, levensduur, vruchtbaarheid en gewicht. Bij melkproductie is ook persistentie en laatrijtheid meegenomen. Het spreekt voor zich dat een hoge melkproductie in combinatie met een hoge levensduur positief werkt op de efficiëntie van het dier.

In Better Life Efficiëntie wordt de tota-

le hoeveelheid energie die de koe nodig heeft voor melkproductie, uitgedrukt ten opzichte van de totale hoeveelheid energie. Om de efficiëntie goed te beoordelen wordt gekeken naar de periode van geboorte tot afvoer. De opfok telt dus mee in het kengetal. De energieopname in de opfok bepaalt mede hoe efficiënt een dier tijdens zijn leven is.

Koeien gebruiken gemiddeld 58 procent van hun energie voor melkproductie en 42 procent voor levensonderhoud. Op basis van eerder genoemde fokwaarden en eigenschappen zijn stieren gewaardeerd met het kengetal Better Life Efficiëntie. Dat ligt bij goede fokstieren tussen 0 en 10 procent. Een stier geeft de helft door aan zijn nakomelingen. De dochters van een stier met +5 procent zullen dus 2,5 procent van 58 procent = 1,5 procent efficiënter zijn dan de dochters van een stier die neutraal (= 0) vererft. Bij alleen gebruik van stieren met +5 procent zou in theorie de efficiëntie van de volgende generatie koeien moeten toenemen tot 59,5 procent.

Kengetal gezondheid

Net als efficiëntie wordt ook het kengetal Better Life Gezondheid gepresenteerd in procenten. In dit kengetal dienen uierge-

Een gezondere koe blijft langer lopen en heeft daardoor kans op een hogere levensproductie. Dat beïnvloedt ook de efficiëntie positief. FOTO: FOTOPERSBUREAU DIJKSTRA

zondheid, vruchtbaarheid, klauwgezondheid en geboorte (verloop en levensvatbaarheid) als onderliggende eigenschappen. Gebruik van het getal moet ertoe leiden dat de koeien gezonder worden en dat de boer dus minder individuele problemen heeft binnen zijn veestapel.

Het getal geeft aan hoeveel procent minder incidenten om gezondheidsrede-

nen voorkomen. Daarbij is te denken aan herinseminaties, behandeling van mastitis of klauwgebreken. Ook hier geldt dat stieren een waarde krijgen van 0 tot 10 procent. Als er een incident is, heeft dat gevolgen voor veehouder en koe. De veehouder heeft dan meer kosten en arbeid en de koe meer ongemak op welzijnsvlak en verhoogde kans op afvoer.

CRV's visie op duurzaamheid

In de dit jaar uitgebrachte visie op duurzaamheid zet CRV uiteen hoe het wil bijdragen aan een duurzamere melkveehouderij. Duurzaam in maatschappelijke zin en zo dat het economisch goed is voor de veehouder én duurzaam voor de koe, die een gezonder en langer leven moet kunnen hebben.

Efficiëntie en gezondheid zijn nauw aan eco-

nomie verbonden. Een gezondere koe betekent minder individuele behandelingen bij de koeien uit te voeren door de veehouder. Wetende dat bedrijven nog steeds groeien is dat voor de arbeidsbehoefte cruciaal. Maar minder behandelingen werkt ook positief op het welzijn van de koe en spaart kosten. Ook is de kans dat een gezondere koe langer leeft groter.

Dat betekent een hogere levensproductie en daardoor minder kosten per kilo melk.

Het concept Better Life, met de twee nieuwe kengetallen, past in voornoemde doelstelling. Better Life voor de veehouder op het gebied van economie en arbeidsbehoefte. En Better Life voor koeien omdat ze in potentie gezonder zijn en ouder kunnen worden.

In het algemeen is 75 procent van de koeien gezond, de dieren geen dus geen of zeer beperkt incidenten. Dochters van een stier met +5 procent zijn dus 2,5 procent van 75 = 1,9 procent gezonder (minder incidenten) dan dochters van een stier die neutraal vererft. Bij alleen gebruik van stieren met +5 procent zou in theorie de gezondheid van de volgende generatie koeien ertoe moeten leiden dat 76,9 procent van de veestapel geen of beperkt incidenten heeft.

Keuze en kosten

De veehouder kan met deze kengetallen makkelijker een afgewogen keuze maken voor betere efficiëntie, gezondheid of beide. Natuurlijk kan dat ook op basis van individuele fokwaarden, maar dan moet de veehouder zelf inschatten welke fokwaarde hij het zwaarst laat wegen. Is een stier met +1.200 kilo melk en een levensduur van 400 dagen efficiënter dan een stier met +800 kilo melk en 550 dagen levensduur? En hoe weegt hij vruchtbaarheid en uiergezondheid? In het nieuwe kengetal Better Life Efficiëntie is die inschatting al voor hem gemaakt.

Als voorbeeld zijn de nieuwe kengetallen van een aantal bekende stieren berekend en in de *tabel* weergegeven. De cijfers maken in een oogopslag duidelijk welke stier goed scoort op efficiëntie, gezondheid of beide. In de tabel staan met opzet oudere stieren, omdat velen zich de dochters ervan herinneren.

Neem Celsius met +7 procent voor Better Life Efficiëntie, maar ook -7 voor Better Life Gezondheid. Hij leverde hoogproductieve koeien met veel melk en dus efficiëntie. Maar qua gezondheidskenmerken, vruchtbaarheid en uiergezondheid, weten veel veehouders ook hoe Celsius-dochters waren.

Canvas is nog extremer in melkvererving. Dat uit zich in zijn kengetallen. Vergelijk dat eens met Win 395 met +9 procent voor Better Life Efficiëntie en +5 voor Better Life Gezondheid. Hij leverde zeer melkrijke, persistente koeien met beste benen en een plus voor conditie. Dat vertaalt zich in vooruitgang in efficiëntie door de combinatie melk en duurzaamheid bij koeien die ook nog eens goed vruchtbaar zijn, met een acceptabele uiergezondheid.

Wijnand Hogenkamp

Flink verschil in bijdrage van stier in nieuwe kengetallen

kengetallen Better Life Gezondheid en Better Life Efficiëntie, in %

fokstier	gezondheid	efficiëntie
Celsius	-7	7
Labelle	0	6
Wonderboy	4	11
Win 395	5	9
Laurenzo	8	1
Canvas	-4	11
Reno	-3	8
Gogo	4	8
Mr. Kris	9	2
Pericles	6	6
Creylo	4	6

bron: CRV

Door fokstieren eenvoudige kengetallen uitgedrukt in procenten te geven, is makkelijk te zien op welke wijze de stier in de fokkerij aan efficiëntie en gezondheid bijdraagt.